Sag 155/84

Reinhard Onnasch
mod
Hauptzollamt Berlin-Packhof

(anmodning om præjudiciel afgørelse
indgivet af Finanzgericht Berlin)

»Fælles toldtarif — skulpturer«

Sammendrag

Fælles toldtarif — toldpositioner — tarifering af et kunstværk — »originale skulpturer, uanset materialets art« i henhold til pos. 99.03

Begrebet »originale skulpturer, uanset materialets art« i pos. 99.03 i den fælles toldtarif må forstås som omfattende alle tredimensionale kunstværker, ganske uanset den anvendte teknik og de anvendte materialer. Et kunstnerisk arbejde som et vægrelief af karton og styren-skumplast, påsprøjtet sort farve og olie og fastgjort på en træplade med ståltråd og kunstharpiks, må derfor betragtes som en skulptur i den i ovennævnte position forudsatte betydning.

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT CARL OTTO LENZ
fremsat den 21. marts 1985 *

Høje Domstol.

A. De faktiske omstændigheder i den præjudicielle sag, jeg i dag skal fremsætte forslag til afgørelse i, er følgende:

Den 1. september 1982 anmeldte sagsøgeren i hovedsagen et vægrelief udført af den amerikanske kunstner Claes Oldenburg til toldmyndighederne med henblik på import. Kunstværket måler 61 × 87,5 × 31,5 cm og er af kunstneren betegnet »Modl. Motor

1 — Oversat fra tysk.

Section Giant Soft Fan«. Det er fremstillet af karton påklæbet styren-skumplast, et kunststof, der desuden er påsprøjtet sort farve og olie og fastgjort på en træplade med ståltråd og kunstharpiks. Der er tale om en for den pågældende kunstner typisk kunstnerisk fremstilling af genstande fra dagliglivet.

Sagsøgeren har anmeldt arbejdet som en original skulptur henhørende under pos. 99.03 i den fælles toldtarif, mens sagsøgte mener, at kunstværket efter sin beskaffenhed skal henføres under pos. 39.07. I det første tilfælde er toldsatsen 0, mens der i det andet skal betales 14,2% af toldværdien på 7 500 DM, dvs. 1 065 DM.

Sagsøgte, hvis opfattelse underbygges af en udtalelse fra den toldtekniske prøve- og læreanstalt, har ikke bestridt, at der er tale om et kunstværk. Efter sagsøgtes opfattelse er denne omstændighed dog ikke afgørende, da der i hvert fald ikke er tale om en skulptur, da et kunstværk kun kan betegnes som sådant, hvis det er fremstillet af hårdt materiale og efter traditionel teknik. Heroverfor har sagsøgeren anført, at det er afgørende, at der er tale om et kunstværk.

Finanzgericht Berlin har rejst tvivl om tariferingen, da det efter rettens opfattelse ikke kan udelukkes, at der ved fortolkningen af FTT i givet fald må tages hensyn til den seneste udvikling inden for kunst. Herefter kan det antages, at begrebet billedhuggerkunst er blevet meget videre og også omfatter nyere materialer som skrot og kunststoffer, ligesom der anvendes nye tekniske metoder ved forarbejdningen af materialet. Finanzgericht Berlin har derfor forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Henhører et arbejde, der af toldmyndighederne er anerkendt som kunstværk, nemlig et vægrelief af karton, styren-skumplast, påsprøjtet sort farve og olie og fastgjort på en træplade med ståltråd og kunstharpiks under »originale skulpturer, uanset materialets art« under pos. 99.03 (underpos. 99.03.00.00) i den fælles toldtarif eller under pos. 39.07 (underpos. 39.07.999.00) på grund af de anvendte materialer?«

Kommissionen har gjort gældende, at der utvivlsomt er tale om et kunstværk, og at to af bestemmelserne i selve FTT taler for at henføre det under pos. 99.03.

Overskriften til nævnte position er udtrykkelig »originale skulpturer, *uanset materialets art*«, hvilket peger i retning af en ikke helt snæver opfattelse af begrebet materialets beskaffenhed.

Kommissionen har bemærket, at i henhold til punkt 4 a) i bestemmelserne til kapitel 99 vil varer, der kan henføres såvel til det nævnte kapitel som til andre af den fælles toldtarifs kapitler, være at tarifere i kapitel 99. Heraf følger, at tariferingen i tvivlstilfælde — og bortset fra de anførte undtagelser — skal ske under kapitel 99. Dette synspunkt samt den betragtning, at egentlig kunstnerisk skabende virksomhed inden for Fællesskabet ikke for alvor vil kunne beskyttes eller fremmes ved hjælp af toldtariffen, må i den foreliggende sag føre til, at det er kapitel 99, der skal anvendes.

Det ville være urimeligt at tarifere varen, hvis høje værdi hidrører fra den kunstneriske virksomhed, efter dens materielle beskaffenhed, da materialets værdi må være yderst ringe.

Kommissionen har derfor foreslået, at det af Finanzgericht Berlin forelagte spørgsmål besvares som følger:

»Et vægrelief, der er anerkendt som kunstværk, og som er fremstillet af karton,

påklæbet kunststoffet styren-skumplast, påsprøjtet olie og farve og fastgjort på en træplade, henhører som original skulptur, uanset materialets art, under pos. 99.03 i den fælles toldtarif.«

B. Indledningsvis vil jeg tillade mig at angive de pågældende positioner i den på daværende tidspunkt gældende affattelse [1]:

99.03 Originale skulpturer, uanset materialets art

39.07 Varer af de under pos. 39.01-39.06 nævnte materialer:

A. Rør og slanger, forsynet med fittings, til rørledninger til gasser eller væsker, til anvendelse i civile luftfartøjer (a)

B. Andre varer:

I. Varer af regenerater af cellulose

II. Varer af vulcanfiber

III. Varer af hærdede proteiner

IV. Varer af kemiske derivater af naturgummi (kautsjuk)

V. Varer af andre materialer:

a) Filmspoler og spoler til lydbånd o.lign. henhørende under pos. 92.12

b) Vifter; stel og håndtag til vifter samt dele til sådanne stel og håndtag

c) Blanchetter og lignende stivere korsetter, andre beklædningsgenstande og tilbehør dertil

d) Andre varer.

Jeg vil ikke i detaljer opregne stofferne henhørende under pos. 39.01-39.06, men blot nævne, at der er tale om kunststoffer, celluloseethere og -estere samt varer deraf.

Parterne er enige om, at den indførte vare er et kunstværk; den foreliggende sag drejer sig derfor kun om, hvorvidt der er tale om en *skulptur*.

Med henvisning til en udtalelse fra den toldtekniske prøve- og læreanstalt ved Oberfinanzdirektion Berlin har det sagsøgte Hauptzollamt anlagt en snæver fortolkning af begrebet skulptur. Efter dets opfattelse er originale skulpturer kun billedhuggerarbejder fremstillet på traditionel teknisk vis, dvs. forarbejdet af hårdt materiale eller formet i blødt materiale. Andre kunstgenstande, frem for alt moderne kunstværker, f.eks. tekstilbilleder og kollager, skal på grund af den herved anvendte teknik og/eller de valgte udtryksmidler ikke henføres under kapitel 99, men under de i hvert enkelt tilfælde relevante kapitler. Tariferingen af en skulptur fremstillet af karton, lærred og kunststof under pos. 39.07 er hverken en vilkårlig løsning eller en fortolkningsmæssig nødløsning, da skulpturen på grund af de anvendte, atypiske materialer og dens fremstillingsmåde ikke falder ind under de varer, der er opregnet under pos. 99.03.

Jeg kan ikke tilslutte mig en sådan snæver fortolkning af begrebet »skulptur«.

1 — Rådets forordning nr. 3300/81 af 16. november 1981 om ændring af forordning (EØF) nr. 950/68 om den fælles toldtarif, EFT 1981 L 335, s. 1.

Allerede i anmodningen om præjudiciel afgørelse fra Finanzgericht Berlin er der en henvisning til stikordet billedhuggerkunst i Meyers Enzyklopädisches Lexikon fra 1972, hvor der står:

»Betegnelserne billedhuggerkunst, billedskæring og plastik bruges for det meste med samme betydning, idet plastisk billedhuggerkunst i streng forstand kun omfatter arbejder i blødt materiale (ler, voks, gips) (også støbte billedarbejder), mens billedhuggerkunst og skulptur kun omfatter værker, der er forarbejdet af hårdt materiale (sten, træ). Tidligere anvendte billedhuggerkunsten som materiale navnlig sten, træ, metaller, elfenben, ler og voks.... I allernyeste tid er begrebet billedhuggerkunst dog langt videre, idet der anvendes nye materialer (skrot, kunststoffer) og nye former for teknik (svejsning og lodning af jerndele, anvendelse af elektriske skæreredskaber, støbning med sten osv.)...« [2].

Ifølge Neuer Fischer Lexikon fra 1981 er billedhuggerkunst rumlig udformning af et kunstværk. Det hedder blandt andet:

»*Billedhuggerkunst* (plastik, skulptur), *rumlig formgivning af et kunstværk*, enten snittet i træ eller elfenben, hugget ud af sten (marmor, alabast, porfyr, granit), modelleret af et blødt, senere hårdt materiale (ler, voks, gips) eller støbt af metal (smedet, udhamret osv.)... Former: friskulptur (fritstående, forarbejdet fra alle sider), flad-, haut- eller bas-relief..« [3].

Alene almindelig sprogbrug berettiger således ikke til at opfatte begrebet billedhuggerkunst så snævert, at det kun omfatter traditionel forarbejdning af hårde materialer. Et sådant synspunkt er heller ikke i overensstemmelse med den fælles toldtarifs ordlyd, hvori det hedder »uanset materialets art«. Også efter de øvrige sproglige versioner af den fælles toldtarif er en vid fortolkning af begrebet billedhuggerkunst nærliggende. Med undtagelse af den danske version defineres begrebet »billedhuggerkunst« på de øvrige sprog ved hjælp af flere udtryk, på fransk f.eks.: »productions originales de l'art statuaire et de la sculpture«, og på engelsk »original sculptures and statuary«.

Ud fra pos. 99.03 er der således ikke tale om en snæver fortolkning af begrebet billedhuggerkunst. Det må desuden nævnes, at ifølge punkt 4 a) til kapitel 99 har dette kapitel forrang i tvivlstilfælde: »medmindre andet følger af punkt 1-3, vil varer, der efter positionsteksten kan henføres såvel til nærværende kapitel som til andre af tariffens kapitler, være at tarifere i nærværende kapitel.«

En gennemgang af underpos. 39.07 B V d) samt de genstande, der normalt henføres under den position, gør svaret endnu klarere. Jeg vil nu ikke opregne alle detaljer fra de forklarende bemærkninger til toldsamarbejdsrådet-nomenklaturen og heller ikke alle de enkelte afgørelser om tarifering inden for EØF, men kun nævne to eksempler, hvor Kommissionen har truffet afgørelse om tarifering af varer i den nævnte position.

I forordning nr. 810/83 af 5. april 1983 [4] har Kommissionen bestemt, at følgende varer henhører under pos. 39.07 B V d): en »sparebøsse af plast, i form af en pingvin, ca. 16 cm høj, med et rødt halstørklæde, men en sprække i ryggen til indkast af mønter".

Artikel 1 i Kommissionens forordning nr. 1218/84 af 30. april 1984 [5] lyder:

2 — Domstolens oversættelse. O.a.

3 — Domstolens oversættelse. O.a.

4 — EFT L 90, s. 11.

5 — EFT L 117, s. 16.

»Vaskekummer, bestående af 30% plastmateriale (styroliseret polyester) og 70% fyldstof (hovedsagelig silikater), og på brugssiden belagt med et 0,2 mm tykt glasklart polyesterlag, tariferes i den fælles toldtarif i pos.

39.07 Varer af de under pos. 39.01-39.06 nævnte materialer:

B. Andre varer:

V. Varer af andre materialer:

d) Andre varer«.

Disse eksempler må være tilstrækkelige til at vise, at det ikke er rimeligt at tarifere det nævnte kunstværk efter materialets beskaffenhed. Jeg er i øvrigt enig med Kommissionen i, at det ville være helt urimeligt at tarifere en vare, hvis høje værdi hidrører fra den kunstneriske forarbejdning, efter materialets beskaffenhed, da materialets værdi må være yderst ringe. Jeg er også enig i Kommissionens mere almene betragtninger, hvorefter egentlig kunstnerisk skabende virksomhed inden for Fællesskabet ikke kan beskyttes eller fremmes ved hjælp af toldtariffen, og i, at dette således i det foreliggende tilfælde peger i retning af en afgørelse til fordel for kapitel 99.

C. Jeg skal derfor foreslå, at det spørgsmål Finanzgericht Berlin har forelagt ved kendelse af 20. marts 1984, besvares således:

Et arbejde, der af toldmyndighederne er anerkendt som kunstværk, nemlig et vægrelief af karton og styren-skumplast, påsprøjtet sort farve og olie og fastgjort på en træplade med ståltråd og kunstharpiks, henhører som »originale skulpturer, uanset materialets art« under pos. 99.03 i den fælles toldtarif.